

بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور
(بند الحاقی «۳۹» گزارش کمیسیون)

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه

شماره مسلسل: ۲۳۰۱۲۳۹۴

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۲/۲۵

مقدمه

طبق بند الحاقی «۳۹» مصوبه کمیسیون تلفیق «موافقتنامه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور با اعمال ارقام مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور پس از ارائه گزارش عملکرد مالی و فیزیکی طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی مربوط اصلاح شده محسوب می‌گردد و فقط در صورت نیاز به اصلاحات دیگر و در مورد طرح‌ها و ردیف‌های جدید، دستگاه‌ها موظفند پیشنهاد خود را برای اعلام نظر حسب مورد به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور یا استانداری ذیربط ارسال می‌نمایند».

اهمیت مبادله موافقتنامه

۱. طبق تعریف، موافقتنامه قراردادی است حقوقی - فنی - مالی که دستگاه اجرایی تعهد می‌کند از یک طرف شرح عملیات مندرج در آن را رعایت کند و از طرف دیگر معاونت یا استانداری‌ها به موازات پیشرفت فیزیکی عملیات اعتبارات مصوب را براساس تخصیص اعتبار در اختیار دستگاه اجرایی قرار دهد لذا هر تغییری که ضرورتاً در حین اجرا به وجود آید مستلزم مبادله موافقتنامه اصلاحی است.^۱
۲. از طرف دیگر موافقتنامه یک سند مالی معتبر است و در دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور که دو مرجع ناظر بر قوه مجریه هستند قابل استناد است و موافقتنامه یکی از ابزارهای نظارت قوه مجریه، مقننه و قضائیه است.
۳. اجزای موافقتنامه متشکل از اهداف، وظایف و حجم عملیات است که جمع اطلاعات کمی در موافقتنامه‌ها می‌تواند در برنامه‌ریزی و تخمین ظرفیت‌ها و نیازهای مالی و غیرمالی که در نهایت وضع واقعی دولت را بیان می‌کند مورد استفاده قرار گیرد.
۴. موارد بسیار زیادی در قانون برنامه و بودجه، قانون تنظیم، قانون برنامه پنجم توسعه و... وجود دارد که اجرای آنها منوط به مبادله موافقتنامه با معاونت و یا استانداری است و دستگاه‌های نظارتی نیز با عنایت به موافقتنامه و شرح خدمات قرارداد مندرج در آن بر دستگاه‌ها نظارت می‌کنند. برای مثال طبق ماده (۲۱۶) قانون برنامه پنجم توسعه تخصیص اعتبار، تعهد و پرداخت مشروط به رعایت شرح عملیات و فعالیت‌های موضوع موافقتنامه شده است.
۵. مواد (۲۱۵) و (۲۲۴) قانون برنامه پنجم به شکل جامعی چگونگی مبادله موافقتنامه برای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات هزینه‌ای را تشریح کرده است.

ابهامات بند الحاقی «۳۹» کمیسیون تلفیق

۱. درخصوص اعتبارات هزینه‌ای موافقتنامه به طور کلی براساس ارقام بودجه سال ۱۳۹۱ اصلاح شده، تلقی شده که به معنای حذف موافقتنامه است که این موضوع باعث از بین رفتن انباشت اطلاعات دستگاه‌ها و نیز عدم امکان

۱. فرهنگ واژگان نظام فنی و اجرایی کشور، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ۱۳۸۳.

نظارت بر آنها است.

۲. در خصوص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای «پس از ارائه گزارش عملکرد مالی و فیزیکی اصلاح شده، محسوب شده» که مشخص نیست این گزارش از سوی چه کسی به چه کسی ارائه می‌شود و زمانبندی اصلاح چگونه است؟
۳. در مورد اصلاحات و طرح‌ها و ردیف‌های دیگر دستگاه‌ها موظفند پیشنهاد خود را برای اعلام نظر به معاونت یا استانداری ارائه کنند، اما در خصوص زمان ارائه پاسخ از سوی معاونت و نهایی شدن مبادله موافقتنامه سکوت است.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در صورت تصویب بند الحاقی «۳۹» علاوه بر اینکه اجرای بسیاری از قوانین مخصوصاً قانون برنامه پنجم مختل می‌گردد، امکان نظارت بر عملکرد دستگاه‌های اجرایی نیز از بین رفته و اطلاعات تجمیعی حاصل از مبادله موافقتنامه‌ها نیز از بین می‌رود.

با حذف این بند سازوکار پیش‌بینی شده در ماده (۲۱۵) بند «الف» و ماده (۲۲۴) بند «ن» قانون برنامه پنجم در خصوص مبادله موافقتنامه لازم‌الرعايه خواهد بود که با توجه به جامعیت این دو حکم حذف بند الحاقی «۳۹» توصیه می‌شود.